

spomin v svetu znanosti. V zbirki Tehničnega muzeja Zemljemerstvo - kataster so shranjene meni dostopne Vegove tabele iz leta 1856, zdaj pa tudi ti podatki.

*prof.dr. Božidar Kanajet
Rudarsko-geološko-naftna fakulteta, Zagreb, Hrvaška
(prevod iz hrvaškega jezika v slovenščino: Andrej Skubic)*

Prispelo za objavo: 1997-01-20

Pravni vidiki prenosa nalog geodetske službe na lokalne samoupravne skupnosti

Geodetska služba zagotavlja osnovne uradne podatke o prostoru in nepremičninah, neobhodno potrebne za gospodarjenje s prostorom, vodenje zemljiške politike, obdavčitev nepremičnin, evidentiranje stvarno-pravnih pravic na nepremičninah in podobno.

Vsebino, način in postopek zagotavljanja podatkov geodetske službe trenutno ureja pet materialnih zakonov, in sicer:

- Zakon o geodetski službi (Uradni list SRS, št. 23/76 in 42/86)
- Zakon o temeljni geodetski izmeri (Uradni list SRS, št. 16/74 in 42/86)
- Zakon o zemljiškem katastru (Uradni list SRS, št. 16/74 in 42/86)
- Zakon o katastru komunalnih naprav (Uradni list SRS, št. 26/74, 29/74 in 42/86)
- Zakon o imenovanju in evidentiranju naselij, ulic in stavb (Uradni list SRS, št. 5/80 in 42/86).

Pretežni del dejavnosti, ki jih urejajo ti zakoni, je splošnega pomena za državo in le del te dejavnosti se nanaša na lokalne razmere in potrebe.

Do reorganizacije državne uprave in uveljavitve Zakona o upravi (Ur.l. 67/94) so naloge v navedenih zakonih praviloma opravljali občinski geodetski upravni organi kot državni oblastveni organi. Kot občinski upravni organi so opravljali poleg čistih državnih nalog tudi tista geodetska dela in naloge, za katera država ni imela posebnega interesa, pač pa občina, če se je le-ta po pooblastilu zakona za taka dela tudi odločila (npr. izdelava temeljnih topografskih načrtov večjih meril: 1:500, 1:1 000, vzpostavitev zbirnega katastra komunalnih naprav).

Z uveljavitvijo Zakona o upravi (Ur. l. RS, št. 67/94) je na podlagi 2. odstavka 101. člena Ministrstvo za okolje in prostor oziroma Geodetska uprava Republike Slovenije, kot organ v njegovi sestavi, prevzela v neposredno opravljanje upravnih nalog geodetske službe. Ustanovljene so bile posebne območne enote in njihove izpostave, ki trenutno delujejo kot državni organi. Določba 2. odstavka 101. člena Zakona o upravi je z Zakonom o prevzemu državnih funkcij, ki so jih do

31. decembra 1994 opravljali organi občin (Ur. l. RS, št. 29/95), nadomeščena s samostojnim 4. členom, vendar z enako vsebino.

Trenutno stanje je naslednje: geodetski državni organi so dolžni opravljati vse naloge iz geodetskih materialnih zakonov, čeprav so nekatere naloge specifično lokalnega pomena. Izključitev obveznosti opravljanja takih nalog ali drugačna ureditev opravljanja takih nalog je možna le z zakonom.

Nesporno so v obstoječih materialnih geodetskih zakonih tudi obveznosti in naloge geodetskih organov, ki za samo funkcioniranje države niso pomembne, za njihovo izvajanje pa so se zanimale nekdanje občine, zato so jih občinske geodetske uprave tudi izvajale. Sredstva za opravljanje takih del in nalog so programirale in financirale občine. Taka dela in naloge so bile npr. izdelava in reambulacija temeljnih topografskih načrtov večjih meril, posebni prostorski katastrski operat za potrebe izdelave urbanističnih načrtov, geodetska prostorska dokumentacija, ki so jo sestavljali generalizirani in namensko obdelani podatki geodetskih evidenc, kataster komunalnih naprav v celoti in podobno. Izvajanje takih in podobnih geodetskih del je gotovo tudi v interesu sedanjih lokalnih samoupravnih skupnosti. Država je zainteresirna le, da se taka dela in naloge na enoten način izvajajo ter da so pridobljeni podatki med seboj primerljivi in uporabljivi.

Nova zakonodaja bo morala na tem področju v materialnih geodetskih zakonih točno razmejiti naloge državnih organov od nalog samoupravnih skupnosti. Prenašanje nalog iz državne pristojnosti na občine ali širše lokalne skupnosti v smislu 140. člena Ustave Republike Slovenije pa menim, da na področju geodetske službe ne pride v poštev.

Geodetska služba je v Sloveniji dobro organizirana in pokriva celotno območje republike. Prenašanje opravljanja nalog na geodetskem področju iz državne pristojnosti na lokalne samoupravne skupnosti bi bilo negospodarno in strokovno zelo vprašljivo, ker zahteva specifično usposobljene izvajalce. Seveda ni izključeno, da se na geodetskem področju ne bi urejale z zakonom določene naloge, ki bi zadevale le lokalne samoupravne skupnosti, zlasti mestne občine, vendar bo opravljanje takih nalog v njihovi izvorni pristojnosti.

Pripravljamo nov Zakon o geodetski službi. Ta zakon naj bi predvsem določil področja geodetske dejavnosti, ki naj bi jih država urejala z zakoni kot državne zadeve, obenem pa naj bi določil tudi način izvajanja teh državnih zadev kot nalog geodetske službe. Način izvajanja nalog geodetske službe je v zakonu podrobno razčlenjen, konkretna določitev geodetskih nalog in njihova razporeditev v pristojnost države in lokalne samouprave pa je predmet posebnih materialnih zakonov, ki bodo še sledili.

Pričakujemo, da bo nov Zakon o geodetski službi kot prvi sprejet na geodetskem področju. Trenutno obstaja tudi potreba o novi organizaciji geodetske službe. Ker je ta zakon pretežno organizacijski zakon, ne našteva posameznih nalog geodetske službe, temveč le področja dejavnosti geodetske službe. V predvidenem zakonu so naštet v 5. členu naslednja področja:

- osnovni geodetski sistem
- evidenca nepremičnin

- evidenca državne meje
- upravna členitev prostora
- topografski in kartografski sistem
- izvajanje geodetskih storitev.

Naloge na teh področjih so sicer določene v sedanjih, še vedno veljavnih, materialnih zakonih, čeprav ne vse, vendar so v teh zakonih naloge, pomembne za državo, pomešane z nalogami, pomembnimi le za lokalne skupnosti. Ker v obstoječih, še vedno veljavnih, v začetku navedenih materialnih zakonih ločnica med državno in lokalno pristojnostjo ni izrazita, prevzema nov Zakon o geodetski službi za prehodno obdobje iz teh zakonov le tiste naloge, ki so nedvoumno stvar države, za ostale pa naj bi bila pristojna lokalna samoupravna skupnost.

Tako so predvideni v prehodnih določbah Zakona o geodetski službi trije posebni členi, in sicer:

- do uveljavitve zakonov, ki bodo določili vrsto in obseg nalog ter njihove nosilce iz 1. točke 5. člena tega zakona, se kot naloge geodetske službe v pristojnosti države štejejo naloge, določene z naslednjimi zakoni:
 - z Zakonom o temeljni geodetski izmeri (Ur. l. SRS, št. 16/74 in 42/86), razen izdelave in reambulacije temeljnih topografskih načrtov v večjem merilu iz tretjega odstavka 4. člena, drugega odstavka 5. člena in 3. odstavka 6. člena zakona,
 - z Zakonom o zemljiškem katastru (Ur. l. SRS, št. 16/74 in 42/86), razen 39. člena,
 - z Zakonom o imenovanju in evidentiranju naselij, ulic in stavb (Ur. l. SRS, št. 5/80), vsebovanih v 11. in 12. členu.
- Naloge, izločene po prejšnjem členu kot naloge, ki niso v pristojnosti države, se štejejo do uveljavitve novih zakonov kot naloge v pristojnosti lokalnih samoupravnih skupnosti. Načrti in karte ter drugo gradivo, pridobljeno v dosedanjih postopkih iz prejšnjega odstavka, odstopijo geodetski upravni organi brezplačno lokalnim samoupravnim skupnostim.
- Dokler lokalna samoupravna skupnost ne bo organizirala vodenja zbirnega katastra komunalnih naprav po Zakonu o katastru komunalnih naprav (Ur. l. SRS, št. 29/74 in 42/86), ga v mestih in naseljih, kjer je ta že vzpostavljen, vzdržuje na stroške lokalne samoupravne skupnosti geodetski upravni organ. Za organizacijo vodenja zbirnega katastra komunalnih naprav je lokalna samoupravna skupnost upravičena brezplačno pridobiti od geodetskega upravnega organa že obstoječo dokumentacijo.

*Stanko Pristovnik
Geodetska uprava Republike Slovenije, Ljubljana*

Prispelo za objavo: 1997-11-28